

မြန်မာ့နှင့်ရေးရွှေ့ သူ့

ကျိုး၊ မြတ်စွာ

၂၀၁၅ ခုနှစ်

ရွှေ့ကောက်ပွဲမှု

အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား

ကိုယ်စားပွဲမှုလောင်းများ

အုပ်စု ၂၀၁၅ခုနှစ်

အနှစ်သူ့ပြုစာမျက်း

“

ဒီမှုကရေစံအကျဉ်းသည် တိုးတက်ကောင်းမွန်ရန် ဖို့
ပြည်တွင် နှင့် နှင့်တက်မှဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝဝါယား ကိုလည်း
ထိပ်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ရန် အတွက် မြန်မာနှင့်အနေဖြင့်
နှင့်ရေးပါဝင်မှုတွင် ကျိုး၊ မြတ်စွာ တန်းတူလျှော့မှု ကို မြင့်တင်ရန် မှာ
သံသာစေရေး၊ သာလုံအပ်သူ့ ဖြစ်ပါသည်။”

မြန်မာ့လွတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှ အားနည်းခြင်းနှင့် ငြင်းတို့၏ပါဝင်မှာ အဘယ်ကြောင့် အရေးပါပါသနည်း။

နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျား၊ မ ရေးရာ တန်းတူညီမျှရှိခြင်းသည် အရေးပါသော စွဲဖြိုးရေး ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် အသိအမှတ်ပြုထားကြပြီး အမြားသော စွဲဖြိုးရေး ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေးအတွက်ပါ အစွမ်းထက်သော နည်းလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကြိုအရေးပါမှုကို စဉ်ဆက်မပြတ်စွဲဖြိုးမှုပန်းတိုင် (Sustainable Development Goal) အမှတ် (၅) ၏ ဦးတည်ချက်များထဲမှ တစ်ခုတွင် "နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး နှင့် အများပြည်သူ့ရုံးရှင်ရာ ဘဝတို့တွင် ဓားဖြတ်ချက်များထဲမှ အဆင့်တိုင်း၌ အမျိုးသမီးများသည် ဦးဆောင်မှ အခန်းကဏ္ဍမှ ပြည်ပြည့်ဝဝနှင့် ထိရောက်စွာ ပါဝင်နိုင်ရေးနှင့်၊ တန်းတူအခွင့်အရေးများ ရရှိရေးတို့အတွက် ဖဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ပေးရန်" ဟု ထင်ဟပ် ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသမီးများ စွဲဖြိုးတို့တက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗုဒ္ဓဘာဝီမံကိန်း (၂၀၁၃-၂၀၂၂) (National Strategic Plan for the Advancement of Women) (2013-2022) ၏ အစိကရည်မှန်းချက်များထဲမှ တစ်ခုတွင် "....လုပ်အဖွဲ့အစည်းအလွှာအသီးသီးတွင် ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ဓားဖြတ်ချက်များတွင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် တန်းတူပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အပြည့်အဝ အာမခံချက်ပေးနိုင်သည် စနစ်များ၊ စွဲစည်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်" ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား နည်းပျိုးစုံဖြင့် ခွဲဗြားဆက်ဆံမှ ပပေါ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူ့သူ့ချုပ် (မီဒီ) (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) နှင့် ဘေဂျင်းလုပ်ငန်းစီမံချက်များ (Beijing Platform for Action) အောက်တွင်ပါရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူဝါဒရေးရာကတိကတ်များနှင့်အညီ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အမျိုးသမီးများ စွဲဖြိုးတို့တက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗုဒ္ဓဘာဝီမံကိန်း (၂၀၁၃-၂၀၂၂) ကို စီစဉ်ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အယား။ ၁။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ရာခိုင်နှုန်း - မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုမှုကို နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်းယူဉ်ချက်များ (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်)။

	ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ (%)
ရဝမ်ဒါ	၅၅.၇%
ဘိုလီးစီးယား	၅၁.၈%
ဖိလစ်ပိုင်	၂၇.၁%
တရုတ်	၂၄.၂%
ဘဂ်လားဒွေ့ရှိ	၂၀.၃%
အင်နိန္ဒိုးရား	၁၉.၈%
မလေးရား	၁၃.၁%
အိန္ဒိယ	၁၂.၂%
မြန်မာ	၁၀.၅%
ထိုင်း	၄.၈%
ကမ္ဘာတစ်ဝန်းပျမ်းများ	၂၃.၃%
အာရာဇ် ပျမ်းများ	၁၉.၄%

^०မှတ်ချက် ။ ယေား-သပါ ကိန်းဂကန်းများသည် (မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင်) တစ်နိုင်ငံရှင်းပါ၏ ကိန်းဂကန်းများအားလုံး ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့နေ့ဖြင့် မှန်ကန်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီတစ်ဝါန်းပုံပါများ၏ အာရပါများ၏ ကိန်းဂကန်းများသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့နေ့ဖြင့် မှန်ကန်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၈။ကောက်ပွဲများပြီးနောက် ဒေါ်အောင်ဆန္ဒဗုဏ်ညွှန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်မဟုတ်သည့်တိုင် (de facto) အကြီးအကဲဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤကဲ့သို့သော နေရာမျိုးကို အမျိုးသမီးတစ်ဦးအနေဖြင့် ပထမဆုံးအကြောင် ရယူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွှတ်တော်များအတွင်း ကိုယ်စားပြုမှုတွင် ကျား၊ မ ရေးရာ တန်းတူညီမှု၊ မရှိမှုက ကြီးကြီးမားမား ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယေား (၁) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များတွင် အမျိုးသမီးများမှာ (၁၀) ပုံမျှ၏ (၁) ပုံမျှသာ ပါဝင်ပါသည်။ ဤသည်မှာ လွှတ်တော်အတွင်း ကျား၊ မ ရေးရာ တန်းတူညီမှုမှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအများစုထက် ပို၍ နည်းပါးသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းပါးများ၏ ထက်ဝက်အောက် လျော့နည်းနေပြီး အာရာနိုင်ငံများပါးများ၏ ထက်ဝက်ထက် အနည်းငယ်ရှိ ပိုများသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်မှုအရှိုးအားဖြင့် နိုင်ငံပေါင်း (၁၉၀) နိုင်ငံအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆင့် (၁၅၉) ၌ ရှိနေခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းနိုင်ငံများ၏ အောက်ဆုံး (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းတွင် ပါဝင်နေပါသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းရကြည်သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အမိုးရအဖွဲ့တွင် တစ်ဦးတည်းသော အမျိုးသမီးဖြစ်ပြီး၊ ခုတိယသမ္မတများ၊ ပြည်သူလွှတ်တော်နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်တို့၏ ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ခု-ဥက္ကဋ္ဌများအားလုံးသည် အမျိုးသားများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် အလားတူပင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များတွင် ကျား၊ မ မညီမျှမှတိ (ဤ) ရာခိုင်နှုန်းသာ ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိသော အမျိုးသမီးများဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များအကြေားတွင် ကွဲပြားမှုများ သိသောသာ ရှိနေဖိုသည်။ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်မှုအမြင့်ဆုံးအဖြစ် မွန်ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် ရာခိုင်နှုန်း (၂၀) နီးပါးရှိပြီး၊ ပြည်နယ် (၃) ခု (ချင်း၊ ကယား နှင့် ရရှိင်) တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လုံးဝမရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခုအနက် (၂) ခု (ကရင်ပြည်နယ်နှင့် တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီး) ၏ ဝန်ကြီးချုပ်များသည် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များအနက် (၁) ခု (မွန်ပြည်နယ်) တွင်သာ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ဘဏ္ဍာ ရှိပါသည်။

မြန်မာ့လွှတ်တော်များတွင် ကျော်များ၊ မ ရေးရာ တန်းတုမည်မျှမှ မြင့်မားနေခြင်းကြောင့် အောက်ပါအကြောင်းအရာများ အပါအဝင် နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ရှိနေနိုင်ပါသည်။

- အပျိုးသားများကို ဦးစားပေးသည့် တရားမျှတမူမရှိသော မူဝါဒချမှတ်မှုများနှင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးမှုများ
 - ထိရောက်မှုအားနည်းသော အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှု
 - အကတိလိုက်စားမှ မြင့်တက်ခြင်း
 - အပျိုးသမီးများနှင့် မိန့်ကလေးငယ်လေးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်နိုင်မှုအား အကန်အသတ်ဖြစ်စေခြင်း

အဘယ့်ကြောင့် မြန်မာလွတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီးဦးရေ အလွန်နည်းပါးနေပါသနည်း။

- အခြားလုပ်ငန်းတာဝန် မည်မျှပင်ရှိနေစေကာမှ အမျိုးသမီးများသည် အိမ်မှုကိစ္စတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်မည်ဟု မိသားစုဝင်အများစုက မျှော်လင့်ထားကြခြင်း၊ အဆိုဝါ တင်းကြပ်သော မျှော်လင့်ချက်များ၏ ရလဒ်အဖြစ် အမျိုးသမီးအများစုသည် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် လုံလောက်သော အချိန်မရှိကြပါ။ ဤလေ့လာချက်တွင် တွေ့ဆုံးမေန်းခဲ့သည့် ပုဂ္ဂ ရန် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ကြသူ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းအများစုတွင် သဘောထား ပျော့ပျောင်း၍ အားပေးပုံးကြသည့် မိသားစုများရှိနေကြပါသည်။ ဤသို့ မိသားစု၏ အားပေးပုံးမှာသာ မရှိလျှင် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် လွန်စွာခက်ခဲသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။
 - နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်လောင်း ရှာဖွေမှုတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် အမျိုးသားများအား ဦးစားပေးလေ့ရှိကြပါသည်။ အချို့သောဖြစ်စဉ်များတွင် အလားအလာရှိသော အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် ပါတီဝင်အမျိုးသားများ၏ ပြောင်ကျကျ ခွဲခြားဆက်ခံမှုကို ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ များသောအားဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် ပို၍သုတေသနသော နည်းလမ်းများဖြင့် နောက်ဆုတ်ပေးကြရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီအများစု၏ အမိကရာထူးအဆင့်တိုင်းတွင် အမျိုးသားများက နေရာယုထား လေ့ရှိပြီး၊ ငါးအမျိုးသားတို့သည် ငါးတို့၏မိတ်ဆွေများ၊ သိကျမ်းသူများ (အမျိုးသားများသာ) အား ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ဖြစ်စေရန် တိုက်တွန်းအားပေးလေ့ရှိကြပါသည်။
 - နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်လာရေးအတွက် အမျိုးသမီးများတွင် အမျိုးသားများထက် ယုံကြည်မှန်င့် ရည်မှန်းချက် ပို၍ နည်းပါးပါသည်။ နိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှုသည် အမျိုးသားများနှင့်သာ ယဉ်တွေသာ်မှတ်ခြင်းနှင့်၊ အမျိုးသားများအား ယုံကြည်လှုရှိစေရန်၊ လွမ်းမိုးနှင့်နိုင်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးသော်လည်း အမျိုးသမီးများအား မိုးရိသူ၊ လက်အောက်ခံအဖြစ်နေရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းအပါအဝင် ယဉ်ကျေးမှုစုံနှင့်အများအပြားက ဤအချက်အပ်၏ လွမ်းမိုးလျက်ရှိပါသည်။

အမျိုးသမီးများ၏ လွှတ်တော်အတွင်း ကိုယ်စားပြုမှုကို ကန်သတ်ထားသည့် နောက်ထပ်အလွန်အရေးပါသည့် အခြင်းအရာတစ်ခုမှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာအားလုံး၏ အနည်းဆုံး (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းအား တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် သီးသန်ဖယ်ထားပေးရခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်များရှိ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ် (၁၆၆) ဦးတွင် အမျိုးသမီးတပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ် (၂) ဦး (၁.၂) ရာခိုင်နှုန်းသာ ပါရီပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များရှိ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ် (၂၅၇) ဦးတွင် (၁၂) ဦး (၀.၉%) သာလျှင် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများသည် များသောအားဖြင့် ဝင်ငွေသာမက ဘဏ္ဍာရေးကို လက်လှမ်းမီနိုင်မှုမှာ အမျိုးသားများထက် နည်းပါးလျက်ရှိခြင်းသည် ရှင်းတို့၏ ရွှေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်နိုင်ရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများပေါ်တွင် သက်ရောက်မျှရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အချက်များနှင့်နှိုင်းယဉ်လျှင် ဤအချက်သည် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုနည်းပါးရခြင်းကို ရှင်းလင်းဖော်ပြနိုင်သော အချက်တစ်စုအဖြစ် အရေးပါသည်ဟု မယူဆကြပါ။ အလားတုပင် အမျိုးသမီးများ၏ ခရီးသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ အကန္ဒအသတ်များသည် (အထူးသဖြင့် ငေးပဲခေါင်များသော နေရာများတွင် ပြင်းထန်နိုင်ပါသည်) အမျိုးသမီးများ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ရန် အခွင့်အလမ်းပေါ်တွင် အနှုတ်သဘော ဆောင်သော သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသော်လည်း ရှင်းအချက်ကို အလှန်အရေးပါသော အချက်များတွင် တစ်ခုအဖြစ် မပုံတ်ယူကြပါ။

အိမ်ပြင်ပတွင် ထွက်ရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် မြန်မာအမျိုးသမီးအရေအတွက်သည် အမျိုးသားများထက် သိသိသာသာ နည်းပါးပါသည် - အမျိုးသားများ၏ လုပ်သားအင်အားစုတွင် ပါဝင်မှုနှင့်မှု စံ (၈၀.၂) ရာခိုင်နှစ်း ရှိနေချိန်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုနှင့်မှု စံ (၅၁.၆) ရာခိုင်နှစ်းသာ ရှိပါသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်လာကြသော အမျိုးသမီး (နှင့် အမျိုးသား) အများစုမှု ယခင်က အိမ်ပြင်ပတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသူများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် အထက်ပါအချက်သည် အလားအလာရှိသော အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ပေါ်နည်းစေပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစု

လာခဲ့ကြသည့် အလုပ်အကိုင်နယ်ပယ်အများစုတွင် အမျိုးသမီး အများအပြားလည်း ဝင်ရောက်အလုပ်လုပ်ကိုခဲ့ကြပါသည်။ တကယ်တမ်းတွင်မှ ငါးအလုပ်အကိုင်များအနက်မှ အရှို့တွင် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် ပိုမိုအလုပ်လုပ်ကိုင် ခဲ့ကြပါသည် (ဥပမာ - တိရစ္ဆာန်ဆေးကု ဆရာဝန်၊ ကျောင်းဆရာ/မ၊ ရှေ့နော၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်အမျိုးမျိုး)။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများသည် အထက်တန်းပညာပြီးမြောက်မှု၊ တက္ကာသိုလ်ဘဲရရှိမှုနှင့် အထက်အဆင့်ပြီးမြောက်မှုတွင် အမျိုးသမီးများထက် အနည်းငယ်ပို၍ သာလွန်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သမားရိုးကျ ပညာတတ်မြောက်မှုကြောင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် လွန်စွာနည်းပါးခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း အကြောင်းပြချက်ပေး၍ မရရှိပါ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမားများနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားသော ထူးခြားသည့်အချက်မှာ ငွေးတို့တွင် ယခင်က လူသိများ ကျော်ကြားခဲ့သော ဆွဲမျိုးတော်စပ်သူ အမျိုးသမားနိုင်ငံရေးသမားများ (အထူးသဖြင့် ငွေးတို့၏ဖောင်များ) ရှိနေတတ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကြိုလေ့လာမှုတွင် တွေ့ခို့မေးမြန်းခဲ့သော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ပါးတွင် နိုင်ငံရေးပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့ဖူးသော စောင့်ရှုကြောင်း တွေ့ရှုရပါသည်။ ဤသည်နှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစွဲကြည်သည် ထင်ရှားသော ပုံမှန်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဒီမိကရေစာရည်အသွေး တိုးတက်ကောင်းမွန်ရန်နှင့်၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ မူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များကိုလည်း ထိမိနောင်ရွက်လာနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုတွင် ကျား၊ မ ရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို မြှင့်တင်ရန်မှာ သိသာထင်ရှားသော လုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ကြုအချက်ကို ရရှိရန် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရဟမည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမိက အကြုံပြု တိုက်တွန်းချက်များတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်။

ଫିନିଂଚ୍‌ରେ: ପିତିମାରା: ଆତ୍ୟକ -

- အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုကို ဖြင့်တင်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်သည့် ပါတီတွင် မူဝါဒနှင့် မဟာဗုဒ္ဓဘာများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပုံစံးပေးနိုင်သော ပြည်တွင် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်တေကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်/သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန်။

- အမျိုးသမီးများသည် ရွေးကောက်ခံကိုယ်တေးလှယ်လောင်းများ၊ မြို့နယ်နှင့် ဗဟိုအဆင့် ကော်မတီဝင်များ အဖြစ် မည်မျှအနည်းဆုံးပါဝင်ရမည်ဟု၍ သတ်မှတ်ပြောန်းနိုင်မည့် ပါတီတွင်း ဦးတည်ချက်များအား စတင်ဖိတ်ဆက်ရေးအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။

နိုင်ငံတော်အဖိုးရအတွက် -

- **ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် ဥပဒေပြုချမှတ်ထားသော ကျေား၊ မ ရေးရာ အချိုးကျေ ကိုယ်စားပြုစနစ်ကို စတင်မိတ်ဆက်ရန်၊ ဤသည်ကိုယာယိအထူး ဆောင်ရွက်ချက်များအဖြစ် ပုံဖော်၍ ဥပမာ - လွှတ်တော်သက်တမ်း နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်အထိသတ်မှတ်နိုင်သည်။ မကြာသေးမိုက စီဒေဝါဒကော်မတီ၏ အကြံ့ပြုသုံးသပ်ချက်များတွင် ထိယာယိအထူး ဆောင်ရွက်ချက်များ ပါဝင်ပါသည်။ ယာယိအထူးဆောင်ရွက်ချက်များသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင် (SDGs) အမှတ် (၅) နှင့် (၁၀) တို့ကို အောင်မြင်စေရန် ကြီးမားစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။**
 - **မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အရပ်ဘက်လူ့ဆောင်အဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အခြား ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် ပေါင်းစပ်ညွှန်ပြုရန် အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်မဟာဗျာများဟာလိမ့်ကိန်းကို အဆင့်တိုင်းတွင် ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ရန်။**
 - **ခွွဲနှစ်လိပ်စာမျက်နှာများကို ပြုလုပ်ခြင်းများအပေါ် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှ တားဆီးကာကွယ်ရေး ဥပဒေမှကြမ်းအား အတည်ပြုရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်။**

- နိုင်ငံတော်အစိုးရအား စီဒေါက်မတိမှ လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြထားသည့်အတိုင်း ကျား၊ မ တန်းတူညီချုပ်မရှိခဲ့ကြောင်းစေနိုင်သော၊ အမျိုးသမီးများ၏ ဦးဆောင်မှုကို ဖိန်းတွင် ယဉ်ကျေးမှုစုနှင့်အား အား ပြောင်းလဲရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်။ အလားအလာရှိသော မဟာဗုံးဟာများတွင် ပါဝင်သည့်များမှာ-

အမျိုးသမီးနှင့် ပိန်းကလေးထုတ်များအား နိုင်ငံရေးဘဝတွင် ပါဝင်လာစေရေးအတွက်
တိုက်တွန်းအားပေးသည့် အစီအစဉ်များ ခုမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အမျိုးသမီး
နှင့်ရေးသမားများအား ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်။

အတတ်ပညာဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းကို လေ့လာဆောင်ရွက်သည့်
အမျိုးသမီးများကို ပိုမိုလက်ခံလာရန် တိုက်တွန်းအားပေးသည့်၊ အမိမိမှုကိစ္စများကို
အမျိုးသားများမှ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားလာစေရန် တိုက်တွန်း
အားပေးသည့် အစီအစဉ်များ ခုမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်။

အမျိုးသားများအား အများပြည်သူဆိုင်ရာ နယ်ပယ်၊ ခေါင်းဆောင်မှုများနှင့် ယဉ်တွဲသတ်မှတ်ထားခြင်း၊ အမျိုးသမီးများအား အိမ်တွင်းမှုကိစ္စများနှင့် ယဉ်တွဲသတ်မှတ်ထားခြင်းကို ဖြစ်စေသည့် ကျား၊ မ ရေးရာ စံနှုန်းများကို ထပ်မံအားဖြည့်ခြင်း မရှိစေရန် အတွက် ပညာရေးသင်ရီးသန်တစ်များအား စိစစ်တည်းဖြတ်ရန်။

- ဥပဒေပြုရေးတွင် ကျား မ ရေးရာကို အလေးထားသည့်အဆိုများ၊ အခြေအတင်စွဲနှင့်မူများကို ပြုလိမ်နိုင်သည့် စွမ်းရည် ရရှိစေရန် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား အသိအမြင်မြင့်တင်ပေးရန်၊ သင်တန်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အကုအညီများကို ပုံစိုးပေးရန်။

ပြည်တွင်း အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ အတွက် -

- အပျိုးသမီးပါတီဝင်များ၏ ယဉ်ကြည်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကျေမှုးကျင်များ မြှင့်တင်ပေးရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နိုင်ငံရေးပါတီများအား တိုက်ထွန်းအားပေး၍ ဘဏ္ဍာရေးအရ ပုံပိုးထောက်ပုံပေးရန်။
 - အပျိုးသမီးလွှာတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အတူတက္က တွေ့ဆုံးနိုင်မည့် ပါတီများအကြား ကြိုးပမ်းမှုများအတွက် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခြားအထောက်အပုံးများ ပေးရန်။

- အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် နိုင်ငံရေးသမား အဖြစ် ငါးတို့၏ စွမ်းရည်များကို ပိုမိုမြင်းမားစေနိုင်မည့် သင်တန်းအမျိုးမျိုးမှ အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်ကြပါသည်။ အခါးသော အခြေအနေများတွင် သင်တန်းများသည် အမျိုးသမီးများအား သီးသန့် ရည်ရွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် လိုင်တစ်မျိုးတည်းကို ရည်ရွယ်ခြင်းက ဖို့၍ သင့်လောက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သင်တန်းအများအပြား (အထူးသဖြင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ မူဝါဒရေးရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကိစ္စရပ်များ) ကိုမူ ကျား၊ မ ရောက် ပေးနိုင်ပါသည်။ ကျား၊ မ ရောက် သင်တန်းပေးသည့်အခါး အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများ တန်းတည်းမျှပါဝင်နိုင်ရေးကို သေချာစေရန် လိုအပ်သည့် အဆင့်များအား လုပ်ဆောင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

- အလားအလာရှိသော အမျိုးသမီးကိုယ်တံ့လုယ်လောင်းများအတွက် ခေါင်းဆောင်မှ သင်တန်းများ ပေးရန်။

အသေးစိတ်အကြပ္ပါတီက်တွန်းချက်များအတွက်
"မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့် ကျေးမှု မ ရေးရာ - ၂၀၁၅ရန်၏ ရွေးကောက်ပွဲများမှ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားကိုယ်တူးလှယ်လောင်းများ"
အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံတွင်ကြည့်ရပါ။

မြန်မာနိုင်ငံရေးနှင့်ကုန်းမြတ်စွားရေး

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလ

ତାପ୍ତି:ବ୍ୟକ୍ତି:ଫୁଲ୍ ତାପ୍ତି:ବ୍ୟକ୍ତି:ଗୀଯିଥା:ମୁଦ୍ରଣ:ବ୍ୟକ୍ତି:

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଚୟ

The Gender Equality Network

Yangon, Myanmar

@All rights reserved

Printed in Myanmar.

မြန်မာဂုဏ်ပြုချုပ်

ဤအနစ်ချုပ်စာတမ်းသည် ကျေး၊ မ ရေးရာ တန်းတူညီများရေး ကွန်ရက် (Gender Equality Network) မှ မကြာသေးမိက ထုတ်ဝေထားသော အစီရင်ခံစာ "မြန်မာနိုင်ငံရေးနှင့် ကျေး၊ မ ရေးရာ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ရွှေးကောက်ပွဲများမှ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ" (GEN ၏ website [<http://www.genmyanmar.org/what-we-do/publications/>] တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။) ၏ အနစ်ချုပ်ဖြစ်သည်။ ဤလေ့လာချက်အစီရင်ခံစာအတွက် သုတေသနကောက်ယူရေတွင် စာပေရေးသားချက်များအားသုံးသပ်ခြင်း၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ရွှေးကောက်ပွဲအတွင်း အနိုင်ရခဲ့သောကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် ရှုံးနိမ့်ခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း စုစုပေါင်းအယောက် (၅၀) နှင့် အသေးစိတ်တွေဆုံးမြန်းခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအနစ်ချုပ်စာတမ်းတွင် ဆွေးနွေးထားသော အကြောင်းအရာများနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်ထပ်မံသိရှိလိုပါက အစီရင်ခံစာအပြည့်အစုံတွင် ဖတ်ရနိုင်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာဖြစ်ပေါက်ရေးအတွက် ပုံးပေါ်သော အောက်ဖော်ပြပါ အလျှင်အတွက်မည်:များအား အထူးကျော်းတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

